

Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av körkortslagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av körkortslagen (RP 146/2017 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för betänkande och till social- och hälsovårdsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- social- och hälsovårdsutskottet ShUU 13/2017 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- enhetschef Maija Ahokas, kommunikationsministeriet
- regeringsråd Eija Maunu, kommunikationsministeriet
- polisinspektör Jari Pajunen, inrikesministeriet
- vägtrafikdirektör Marko Sillanpää, Trafiksäkerhetsverket
- avdelningschef Kimmo Pylväs, Trafiksäkerhetsverket
- överinspektör Juhani Ruutu, Polisstyrelsen
- professor i trafikmedicin Timo Tervo, Helsingfors universitet
- överingenjör Timo Repo, Utbildningsstyrelsen
- utredningschef Juha Valtonen, Trafikskyddet
- trafiksäkerhetsdirektör Kalle Parkkari, Trafikförsäkringscentralen
- ordförande Sakari Kaikkonen, Ammattipätevyyskouluttajat ry
- verkställande direktör Pasi Nieminen, Automobilförbundet rf
- verkställande direktör Matti Peltola, Maskinföretagarnas förbund rf
- verksamhetsledare Sampsa Lindberg, Liikenteen turvallisuuskouluttajat ry
- verkställande direktör Mika Mäkilä, Linja-autoliitto
- ordförande Jarmo Jokilampi, Finlands Bilskoleförbund rf
- expert Ari Herrala, Finlands Transport och Logistik SKAL rf
- hälsovårdspolitisk expert Mervi Kattelus, Finlands Läkarförbund rf
- partnerskapsdirektör Veli-Pekka Ratinen, Suomen Motoristit ry
- ombudsman Hannu Kyyhkynen, Tekniska Handelsförbundet rf
- medlem i terrängfordonssektionen Jyrki Tikkanen, Tekniska Handelsförbundet rf.

Betänkande KoUB 7/2018 rd

Skriftligt yttrande har lämnats av

- försvarsministeriet
- undervisnings- och kulturministeriet
- kommunikationsministeriet
- Interrent Oy
- Itä-Suomen Liikennekasvatus Oy
- Storge Oy
- Bil- och Transportbranschens Arbetarförbund AKT ry
- Biltrafikens Arbetsgivareförbund rf
- Automobilförbundet rf
- Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- Turism- och Restaurangförbundet rf
- Yhteinen Toimialaliitto ry.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att körkortsregleringen förtydligas och lättas upp med hänsyn till kraven på trafiksäkerhet. Körkortssystemet revideras genom att alternativen utökas i fråga om andra körkort än körkort för lastbil och buss, den nationella tilläggsreglering som är striktare än EU:s reglering lättas upp, digitaliserade körkortsförfaranden främjas och hinder för digitaliseringen undanröjs. Genom propositionen genomförs regeringsprogrammets spetsprojekt digitalisering och avveckling av normer.

Kraven på körkortsutbildningen och genomförandet av den lättas upp och valfriheten inom utbildningen utökas. Vid undervisningen och inläringen kan olika inlärnings- och undervisningsmetoder användas, men för körundervisning och övningskörning krävs tillstånd av myndigheterna.

Krav på säkerhetsinriktad utbildning och körundervisning ställs i fråga om dem som ska avlägga körkort. Övervakningen av nya förare förseelser effektiviseras genom krav på utbildning. Det stegvisa avläggandet av körkort för kategori B slopas. Övningskörning som stöder undervisningen främjas genom att förutsättningarna för att bevilja undervisningstillstånd ses över.

Det föreslås inga ändringar i minimiåldern för körkort för kategori B, men några förslag som gäller särskilda fall ingår i propositionen.

På grund av de ändringar som föreslås i utbildningskraven föreslår regeringen att examen blir mer krävande. För mopedkörkort ska det krävas ett körprov och körprovet för kategori B ska ta längre tid.

Uppföljningen av kraven på förarens hälsotillstånd ändras vid beviljande och förnyelse av andra körkort än körkort för lastbil och buss.

Körkortsklassificeringen för traktorer ändras. Kategori LT slopas. I kategori T stiger den konstruktiva hastigheten till högst 60 kilometer i timmen med undantag för traktorer i kategori T3.

Betänkande KoUB 7/2018 rd

Traktorer i fordonskategori T3 vilkas konstruktiva hastighet överstiger 40 men inte 60 kilometer i timmen ska höra till kategori AM och jämföras med lätta fyrhjulingar. Körkort för AM121 avläggs genom teori- och körprov och ger rätt att köra både lätt fyrhjuling och traktorer som hör till fordonskategori T3.

Godkännandet av utländska körkort för körning i Fastlandsfinland utvidgas.

Lagen avses träda i kraft den 1 juli 2018. Bestämmelserna i 61 § som gäller godkännandet av vissa utländska körkort för körning här avses dock träda i kraft den 1 februari 2018.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet välkomnar att körkortsregleringen ska bli tydligare och enklare med hänsyn till trafiksäkerhetskraven. Reformen är ett steg i regeringens arbete för att avveckla normer. Körkortssystemet kommer dock fortfarande att vara invecklat och svåröverskådligt. Utskottet anser därför att det finns skäl att fortsätta med arbetet för att göra det tydligare och vid behov bereda en totalreform.

Undervisning

Enligt kommunikationsministeriet ska den som avlägger sitt första körkort alltid i fyra timmar få teoretisk grundläggande trafikutbildning och undervisning i hur man kör ett motordrivet fordon. Utbildningskravet gäller alla som avlägger sitt första körkort oberoende av körkortskategori.

Undervisning med undervisningstillstånd. Enligt propositionen ska det inte längre krävas något lärarprov för att få undervisningstillstånd, så de pedagogiska förutsättningarna i fråga om den som söker undervisningstillstånd kommer inte alls att kontrolleras. Besiktningskravet ska slopas när det gäller bromspedaler i undervisningsfordon. Kommunikationsministeriet har uppgett att syftet med översynen av villkoren för undervisningstillstånd och det slopade besiktningskravet gällande bromspedaler är att uppmuntra till utökad övningskörning och på så sätt förbättra trafiksäkerheten. När det gäller avregleringen anser utskottet att detta är en förbättring men uttrycker samtidigt sin oro över att trafiksäkerheten kan komma att äventyras under övningskörningen. Därför ser utskottet det som viktigt att konsekvenserna för trafiksäkerheten bevakas med ett kritiskt perspektiv på reformen.

Körundervisningen vid försvarsmakten. Körundervisningen vid försvarsmakten är en av de frågor som lyfts fram. Utskottet går också in på den i sitt betänkande om en ändring i lagen om transportservice (KoUB 3/2018 rd — RP 145/2017 rd). Utskottet anser att läget är problematiskt. Utifrån betänkandet godkände riksdagen ett uttalande enligt vilket riksdagen förutsätter att statsrådet försöker skapa ett system som gör det lättare att sköta uppgifter inom den tunga trafiken med Försvarsmaktens yrkeskompetensutbildning i snabbare tempo som grund.

I fråga om det lagförslag som nu behandlas har kommunikationsministeriet föreslagit att frågan om körundervisning vid försvarsmakten tas upp på nytt i tredje fasen av lagen om transportservice. Då är syftet att behandla frågor som gäller förare av tunga fordon. I det sammanhanget är det

Betänkande KoUB 7/2018 rd

också bra att undersöka möjligheten att för personer som har avklarat utbildning i snabbare tempo men ännu inte fyllt 21 år införa rätt att transportera fordon till en annan plats.

Körkortskategorier

I ett tidigare betänkande om bland annat körkortslagen (KoUB 14/2015 rd — RP 84/2015 rd) ser utskottet det som viktigt att förenkla och förtydliga bestämmelserna om de körkort som krävs för att köra traktor. I betänkandet menar utskottet att följande etapp blir att ta fram ett enhetligt traktorkort som gäller alla traktorer med en konstruktiv hastighet på mindre än 60 km/h. Den nu aktuella lagändringen möjliggör inget så tydligt och klart system. Utskottet anser följaktligen att det är angeläget att försöka förtydliga och förenkla bestämmelserna framöver.

Det har förekommit oklarheter kring vilka körkort som krävs för traktorkategorierna, så utskottet redogör här för vilka körkort som krävs för traktorer. Efter de ändringar som nu föreslås kommer det att krävas körkort för traktorer enligt följande. Den som har körkort för motorcykel och kategori B får köra traktor med konstruktiv hastighet på högst 60 km/h. Körkort för kategori B krävs för att köra en traktor vars konstruktiva hastighet är större än 60 km/h och vars totalvikt är högst 3 500 kg, inklusive kombinationer där traktorn är dragbil. Körkort för kategori C krävs för att köra en traktor vars konstruktiva hastighet är större än 60 km/h och vars totalvikt är större än 3 500 kg, inklusive kombinationer där traktorn är dragfordon. Körkort för kategori C1 ger dock rätt att köra en traktor vars konstruktiva hastighet är större än 60 km/h och vars totalvikt överstiger 3 500 men är högst 7 500 kg, inklusive kombinationer där traktorn är dragfordon. Kombinerat körkort i kategori E krävs inte längre för kombinationer med traktor och släpvagn i fråga om traktorer vars konstruktiva hastighet är större än 60 km/h. Körkort för traktorer i kategorierna T och AM krävs om föraren inte har körkort för bil eller motorcykel. Enligt kommunikationsministeriet stannade man i propositionen för att placera traktorer med en konstruktiv hastighet på högst 60 km/h i två olika kategorier av den anledningen att de krav som gäller traktorfyrhjulingar och mopedbilar ska bli samordnade. Det betyder att det utöver teoriprovet också krävs körprov. AM-körkort ger inte föraren rätt att köra fordon i kategori T och vice versa, eftersom kraven på avklarade prov är olika.

Kombinerat körkort i kategori E krävs således inte längre för kombinationer med traktor och släpvagn, om traktorns konstruktiva hastighet är större än 60 km/h. Det har uttryckts en viss oro över att detta kan leda till snedvriden konkurrens, inte minst i fråga om transporter av marksubstanser. Utskottet ser det som viktigt att följa upp hur lagen utfaller och att vidta åtgärder om ändringarna leder till marknadsstörningar. Utskottet föreslår därför att riksdagen godkänner ett uttalande enligt vilket riksdagen förutsätter

att statsrådet följer upp hur körkortsreformerna utfaller, framför allt i fråga om trafiksäkerhet och lika konkurrensvillkor, och i förekommande fall vidtar åtgärder mot snedvridningar i konkurrensen.

Kommunikationsministeriet uppger att vår nationella motorcykelklassificering med tillhörande krav på körkort uppfyller kraven i EU:s körkortsdirektiv. Bestämmelserna om motorcyklar är fullständigt förenliga med EU-kraven. Det är bra att bestämmelserna svarar mot EU:s krav och att

Betänkande KoUB 7/2018 rd

inga tyngre krav har ställts i fråga om motorcyklar. Utskottet framhåller att vi inte heller härefter bör införa några tyngre nationella krav än vad EU-lagstiftningen förutsätter.

Uppgifter om hälsotillstånd

I propositionen föreslår regeringen att den som ansöker om det första körkortet i grupp 1 inte längre behöver läkarutlåtande. I stället ska den sökande lämna in en hälsodeklaration. I sitt utlåtande ShUU 13/2017 rd ser social- och hälsovårdsutskottet ändringen som en motiverad avreglering som underlättar belastningen på hälsovården. Läkarutlåtande kommer i praktiken att krävas först om föraren är ungefär 75 år och har förnyat sitt körkort för fem år framåt innan han eller hon har fyllt 70 år. Social- och hälsovårdsutskottet framhåller i utlåtandet att det finns anledning att aktivt följa upp propositionens konsekvenser i det här hänseendet.

Sakkunniga har påpekat att datasystemen och informationen mellan läkarna och polisen bör förbättras och att det behövs ett datasystem som gör det lättare att identifiera risker för trafiken. Utskottet anser att vi med tanke på trafiksäkerheten framöver bör ha som mål att förbättra informationsflödet i fråga om förarnas hälsotillstånd. Enligt kommunikationsministeriet blir förfarandena enklare samtidigt som behovet av olika slags intyg minskar om informationen finns direkt i datasystemen.

Enligt körkortsmyndigheten kommer målet i fortsättningen att vara att patientdataarkivet ska ge läkaren möjlighet att fästa uppmärksamhet vid patientens hälsotillstånd som förare och meddela arkivet om kraven på förarens hälsotillstånd är uppfyllda. Slutsatserna kan då finnas tillgängliga för körkortsmyndigheten och polisen som övervakande myndighet också innan personen får körkort. Problemet med läkarundersökningar har ansetts vara att det inte nödvändigtvis finns tillräckligt med bakgrundsinformation om hälsotillståndet hos den som blir undersökt. För närvarande har körkortsmyndigheten möjlighet att få de uppgifter som krävs för körkort. I detta syfte får Trafiksäkerhetsverket använda patientdataarkivet. Men för att tillgången till information ska bli bättre måste förvaltningsområdena samarbeta och lagstiftningen ändras. Utskottet ser det som viktigt att förbättra samarbetet och framöver utreda vilka lagändringar som behövs för att underlätta tillgången till information.

Sakkunniga har pekat på problemen med att förare använder berusningsmedel, också i kombination med narkotika. Utskottet ser det som viktigt att motverka användning av berusningsmedel och blandmissbruk, och utskottet har också preciserat paragrafen om anmälningar om förarens hälsotillstånd när det gäller fortgående användning av berusningsmedel.

Uppföljning

Propositionen innehåller flera förslag som kan inverka på trafiksäkerhetssituationen. Därför föreslår regeringen att den föreslagna lagändringen förenas med en uppföljningsundersökning för att utreda genomförandet av ändringarna och deras konsekvenser. Utskottet välkomnar att detta uttryckligen gäller nya förarens kunnande och dess inverkan på trafiksäkerheten. Dessutom är det angeläget att följa upp hur ändringarna i körkorts- och fordonskraven inverkar på trafiken, i synnerhet den tunga trafiken och yrkesförarna. Utskottet föreslår därför att riksdagen godkänner ett uttalande enligt vilket riksdagen förutsätter

Betänkande KoUB 7/2018 rd

att statsrådet låter göra och till kommunikationsutskottet lämnar en uppföljande undersökning om hur de ändringar som nu föreslås har genomförts och vilka konsekvenserna blivit, i synnerhet med avseende på hur trafiksäkerheten, logistiken och yrkesförarna påverkas av de framtida förfaringssätten inom transportområdet.

Samband med andra propositioner

Propositionen överlappar delvis proposition RP 145/2017 rd. Enligt uppgift från kommunikationsministeriet är lagförslagen i båda propositionerna avsedda att träda i kraft den 1 juli 2018. Den lag som nu ska stiftas är avsedd att ändra de bestämmelser som antagits utifrån proposition RP 145/2017 rd. När lagarna ska stadfästas bör de lagar som antagits utifrån proposition RP 145/2017 rd följaktligen stadfästas först. Den lag som antagits utifrån proposition RP 146/2017 rd bör stadfästas därefter.

DETALJMOTIVERING

Ingressen. I ingressen stryker utskottet 61 § och lägger till 4 § 4 mom. på grund av de ändringar som ska göras i de här paragraferna.

4 §. Körkortskategorier. Kommunikationsministeriet har föreslagit en ändring i paragrafen när det gäller det körkort som krävs för att köra traktor. Utskottet menar att förslaget, som lades fram under behandlingen i utskottet, är motiverat.

Utskottet ändrar 4 § 4 mom. i körkortslagen på så sätt att det inte behövs kombinationskörkort för kategori E fastän en tung släpvagn är kopplad till traktorn. För att köra traktor måste man fortfarande ha körkort för bil, om traktorns konstruktiva hastighet överstiger 60 kilometer i timmen. Kör rätt för kategori B krävs om traktorns totalvikt är högst 3 500 kg. Det krävs körkort för lastbil om totalvikten överstiger 3 500 kg. Det räcker med kör rätt för lastbil i kategori C1 om traktorns totalvikt överstiger 3 500 kg men inte 7 500 kg, och i övrigt krävs kör rätt för lastbil i kategori C. Det är tillåtet att ha en släpvagn kopplad till traktorn utan att det krävs något ytterligare körkort. En fordonskombination med traktor och släpvagn får alltså köras av förare som har körkort för kategori B, C1 eller C, beroende på traktorns totalvikt.

5 §. Ålderskrav. Undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen påpekar i sitt gemensamma yttrande att begreppet "utbildning som ordnas på en arbetsplats", som används i den nya lagstiftningen om yrkesutbildning, bör användas i paragrafen i stället för "inläring i arbetet". Utskottet gör den här ändringen i begreppsapparaten i paragrafen.

21 §. Anmälan om förares hälsotillstånd. I sitt utlåtande ShUU 13/2017 rd ser social- och hälsovårdsutskottet det som motiverat att skyldigheten att göra en polisanmälan utsträcks till sjukskötare och hälsovårdare när det gäller användning av berusningsmedel. Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att formuleringen preciseras så att den gäller situationer där de medicinska kraven inte uppfylls på grund av att personen fortgående använder berusningsmedel. Kommunikationsutskottet ändrar formuleringen på motsvarande sätt.

Betänkande KoUB 7/2018 rd

35 §. Utbildningskrav för körkort i grupp 1. Utskottet är bekymrat över trafiksäkerheten och föreslår därför att utbildningskraven för körkort i grupp 1 preciseras. Det är viktigt att utbildningen också inbegriper undervisning i mörker och halt väglag. Det är nödvändigt att den som ska avlägga körkort redan vid körundervisningen lär sig att känna igen vad som karaktäriserar körning i mörker och halt väglag och vilka risker det finns, till exempel hur vägytan påverkar kontrollen över fordonet. Med tanke på trafiksäkerheten är det också viktigt att föraren vet dels hur körhastigheten, avståndet till fordonet framför och korrekta observationer påverkar förarens möjligheter att reagera, dels hur hastigheten påverkar bromssträckan och kontrollen över fordonet.

Enligt lagen ska utbildningen ta åtta timmar och omfatta både teori och körundervisning. Körundervisningen i halt väglag ska dock också kunna genomföras som prov på och träning av övning på övningsbana. Då ska proven och träningen genomföras på en övningsbana eller något annat motsvarande område som inte används för allmän trafik.

Körundervisningen ska ske med fordon och får bara delvis tillhandahållas med simulator. Det är inte tillåtet att uteslutande använda simulator. Restriktionerna för körundervisning med simulator är avsedda att garantera att den som ska avlägga körkort upplever hur det är att köra i praktiken. Närmare bestämmelser om omfattningen eller andelarna av utbildningen och körundervisningen ska utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt utredning är det inte meningen att teoriutbildning med simulator eller i form av nätutbildning ska begränsas. Alla krav som gäller användning av simulator ska beröra lagfäst undervisning. Restriktionerna gällande körundervisning ska uteslutande beröra den lagfästa körundervisningen. Om lagfäst undervisning tillhandahålls med simulator eller i form av nätundervisning och läraren inte befinner sig i samma lokal som eleven ska förbindelsen möjliggöra identifiering av eleven och kontakt i realtid under hela lektionen. Eleven ska fritt via dator få skaffa sig annan än lagfäst teoriutbildning på nätet.

Paragrafen innehåller dels ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda bestämmelser bland annat om utbildningens och körundervisningens omfattning, dels ett bemyndigande för Trafiksäkerhetsverket att meddela närmare föreskrifter om utbildningens innehåll och de praktiska utbildningsarrangemangen.

53 §. Hur förarexamen är uppbyggd och hur den genomförs. Den bärande tanken i propositionen är att enligt avregleringsprinciperna sänka priset på körkort genom att minska andelen obligatorisk teoriundervisning och öka möjligheterna till övningskörning. Men om det krävs körprov för mopedkörkort i enlighet med propositionen kommer priset på körkort enligt utredning att stiga. Därför ändrar utskottet paragrafen på så sätt att det bara krävs manöverprov för mopedkörkort.

61 §. Annat utländskt körkort. En bestämmelse som motsvarar paragrafen sattes i kraft den 1 februari 2018 genom lag 67/2018 utifrån proposition RP 179/2017 rd. Därför stryker utskottet den här paragrafen i propositionen, då den är onödig.

Ikraftträdandebestämmelsen. Utskottet ändrar ikraftträdandebestämmelsen eftersom 61 § stryks.

Betänkande KoUB 7/2018 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 146/2017 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen godkänner två uttalanden. (Utskottets förslag till uttalanden)

Utskottet ändringsförslag

Lag

om ändring av körkortslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i körkortslagen (386/2011) 3 § 3 punkten, 4 § 1 mom. 8 punkten, 10 § 1 mom. 6 punkten, 10 § 3 mom., 13 §, 16 § 1 mom. 4 punkten, 78 § 3 mom. samt 85–87 och 108 §, av dem 4 § 1 mom. 8 punkten sådan den lyder i lag 1614/2015, 10 § 1 mom. 6 punkten, 10 § 3 mom., 13 § och 16 § 1 mom. 4 punkten sådana de lyder i lag 70/2015, 85 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 70/2015 och 108 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1081/2012,

ändras 2 §, 3 § 14 punkten, 4 § 1 mom. 1 punkten underpunkt b och 7 punkten **samt 4 mom.**, 5 § 1 mom. 7, 9 och 10 punkten, 5 § 2 mom., 7 § 2 och 5 mom., 9 § 2 och 3 mom., 10 § 1 mom. 2 och 5 punkten, det inledande stycket i 10 § 2 mom. och 10 § 2 mom. 2 punkten, 14 § 3 mom., 15 a § 1 och 2 mom., det inledande stycket i 16 § 1 mom., 16 § 3 mom., 17 § 2 mom., 18 § 2 mom., 21 §, 24 § 4 mom., 25 § 2 mom., 26 § 1 mom., 27 § 1 mom. 3 punkten, 27 § 2 mom., 31 § 2 mom., 4 kap., 52–55 §, 58 § 2 mom., 60 ~~och 61~~ §, 62 § 1 mom., 63 och 77 §, 78 § 1 mom., 79 § 3 punkten, 80–82 och 84 §, 88 § 1 mom., 90 § 1 mom. 1 och 2 punkten samt 94 och 97 §,

av dem 2, 55 och 60 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1081/2012, 3 § 14 punkten, 15 a § 1 och 2 mom. och det inledande stycket i 16 § 1 mom. sådana de lyder i lag 731/2016, 4 § 1 mom. 7 punkten **och 4 mom.** samt 5 § 1 mom. 10 punkten sådana de lyder i lag 1614/2015, 5 § 1 mom. 7 punkten och 7 § 2 mom. sådana de lyder i lag 1081/2012, 5 § 2 mom., 9 § 2 och 3 mom., 10 § 1 mom. 2 och 5 punkten, det inledande stycket i 10 § 2 mom. och 10 § 2 mom. 2 punkten, 14 § 3 mom., 16 § 3 mom., 17 § 2 mom., 18 § 2 mom., 24 § 4 mom., 25 § 2 mom., 26 § 1 mom., 27 § 1 mom. 3 punkten, 27 § 2 mom., 54 §, 62 § 1 mom., 88 § 1 mom. sådana de lyder i lag 70/2015, 21 och 97 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 70/2015, ~~61 och~~ 63 § **sådan den** lyder delvis **ändrad** i lagarna 1081/2012 och 70/2015, samt 84 § sådan den lyder i lagarna 70/2015 och 553/2017, samt *fogas* till 5 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1081/2012, 70/2015, 1614/2015 och 553/2017, ett nytt 6 mom., till 10 § 2 mom., sådant det lyder i lag 70/2015, en ny 4 punkt och till 78 § 2 mom. 1 punkten en ny underpunkt d, som följer:

Betänkande KoUB 7/2018 rd

2 §

Begränsning av tillämpningsområdet

Det som i denna lag föreskrivs om kör rätt och om körkort och andra tillstånd eller intyg som ska medföras vid körning tillämpas på framförande av motordrivna fordon på sådana vägar som avses i vägtrafiklagen (267/1981).

Körkort krävs dock inte för att gående framföra ett motordrivet fordon som också är avsett att framföras gående, eller för att köra ett två- eller trehjuligt motordrivet fordon med en konstruktiv hastighet av högst 25 kilometer i timmen, som också fordonstillverkaren har fastställt som högsta konstruktiva hastighet för fordonet i samband med godkännandet av fordonet. Den som kör ett två- eller trehjuligt fordon ska ha fyllt 15 år.

Denna lag gäller inte körkorts eller andra motsvarande tillstånds giltighet på Åland eller körkort utfärdade på Åland och deras giltighet i övriga delar av Finland, om inte något annat föreskrivs.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

14) *läkarintyg* och *läkarutlåtande* ett utlåtande om huruvida de medicinska kraven uppfylls vilket getts utifrån en bedömning av förarens hälsotillstånd som gjorts med stöd av denna lag, med *optikerutlåtande* ett utlåtande om huruvida kraven på synförmåga uppfylls vilket getts med stöd av denna lag och som är avsett att användas i stället för en kontroll i samband med trafikövervakningen och med *sökandens hälsodeklaration* en försäkran att sökanden inte känner till några hinder för uppfyllande av de medicinska kraven,

4 §

Körkortskategorier

I grupp 1 ingår följande körkortskategorier:

1) AM, till vilken hör
b) lätta fyrhjulingar och sådana traktorer i fordonskategori T3 vilkas konstruktiva hastighet överstiger 40 km/h och är högst 60 km/h inklusive släpfordon kopplade till dem,

7) T, till vilken med undantag av traktorerna i 1 punkten underpunkt b hör traktorer med en konstruktiv hastighet av högst 60 km/h, motorredskap och snöskotrar inklusive släpfordon kopplade till dem.

Betänkande KoUB 7/2018 rd

För framförande av traktor med en konstruktiv hastighet av över 60 km/h och en fordonskombination med släpfordon kopplat till traktorn krävs kör rätt för kategori B enligt 1 mom. 5 punkten om traktorns totalvikt är högst 3 500 kilo, eller kör rätt för lastbil i kategori C1 eller C enligt 2 mom. 1 eller 3 punkten i enlighet med traktorns totalvikt om traktorns totalvikt överstiger 3 500 kilo. (Ny)

5 §

Ålderskrav

Minimiåldern för körkort är

7) 21 år för kategorierna C och CE alternativt 18 år, om personen har annan grundläggande yrkeskompetens för lastbilsförare än sådan som förvärvats genom en utbildning i snabbare tempo,

9) för kategorierna D och DE

a) 24 år alternativt 23 år, om personen har grundläggande yrkeskompetens för bussförare som förvärvats genom en utbildning i snabbare tempo, eller 21 år, om personen har annan grundläggande yrkeskompetens för bussförare än sådan som förvärvats genom en utbildning i snabbare tempo, eller

b) 18 år för kategori D, om personen har avlagt yrkesinriktad grundexamen för bussförare och har annan grundläggande yrkeskompetens för bussförare än sådan som förvärvats genom en utbildning i snabbare tempo,

10) 15 år för kategori T.

Av den som genomgår en sådan yrkesinriktad förarutbildning som avses i X avd. 3 kap. 8 § 1 mom. i lagen om transportservice (320/2017) och som omfattar förvärvande av grundläggande yrkeskompetens på något annat sätt än genom en utbildning i snabbare tempo samt har ett godkännandedokument enligt den paragrafen krävs inte den grundläggande yrkeskompetens som avses i 1 mom. 7 och 9 punkten för avläggande av examen för kategorierna C, CE och D. Innan den grundläggande yrkeskompetens som avses ovan förvärvas är kör rätt som avses i detta moment i kraft endast vid transporter som utförs med godkännandedokument eller när det föreskrivna ålderskravet uppfylls på någon annan grund.

Med avvikelse från 1 mom. 5 punkten är minimiåldern för körkort för kategori B och BE 17 år, om det är fråga om en person som studerar inom yrkesinriktad förarutbildning som omfattar erhållande av kör rätt för lastbil eller buss. När personen anländer till teoriprovet ska studierna påvisas med ett intyg som läroanstalten utfärdat. Innan den minimiålder som föreskrivs i 1 mom. 5 punkten har uppnåtts berättigar kör rätten endast till körningar i anslutning till utbildning som ordnas på en arbetsplats och som ingår i studier som avses i detta moment.

Betänkande KoUB 7/2018 rd

7 §

Körrättens omfattning

Kategori A innefattar dock körrätt för kategorierna A1 och A2, kategori A2 körrätt för kategori A1, kategori C körrätt för kategori C1, kategori CE körrätt för kategori C1E, kategori D körrätt för kategori D1, kategori DE körrätt för kategori D1E och kategorierna C1E, CE, D1E och DE körrätt för kategori BE. Alla kategorier utom kategori T innefattar körrätt för kategori AM och kategorierna A1, A2, A och B körrätt för kategori T.

Kategori T och körrätt för traktor i fordonskategori T3 med körkort för kategori AM gäller endast i Finland.

9 §

Att ansöka om körkortstillstånd

Körkortstillstånd får beviljas tidigast ett år innan sökanden uppfyller ålderskravet för körkortskategorin i fråga. Körkortstillstånd för kategori B kan dock beviljas tidigast två år innan ålderskravet är uppfyllt. För körrätt för fordonskombination enligt 7 § 4 mom. ska den som ansöker om körkortstillstånd ha körrätt för kategori B. Om minimiåldern för körkortskategorin är under 18 år och sökanden inte har fyllt 18 år, krävs vårdnadshavarens samtycke. Samtycke är ett villkor för avläggande av förarexamen och det gäller även i 5 § 6 mom. avsedda personer som avlägger körkort.

Ansökan får göras elektroniskt eller personligen eller genom ombud. Sökanden ska styrka sin identitet för förarprovaren vid förarexamen och när han eller hon sköter ärenden personligen i samband med ansökan om körkortstillstånd eller utlämnande av körkortet.

10 §

Bilagor till ansökan

Ansökan ska åtföljas av

2) ett fotografi av sökanden som uppfyller kraven på passfoto, med undantag av kravet att fotografiet får vara högst sex månader gammalt, om inte ett sådant fotografi används i körkortet som tidigare har registrerats i myndigheternas register eller om fotografiet enligt 31 § inte behöver bifogas ansökan,

5) sådana upplysningar från en myndighet, arbetsgivaren, utbildningsanordnaren eller någon annan motsvarande aktör som gäller grunderna för att bevilja körkort och hur behövt ett körkort är i arbetet, om ansökan gäller körkort för körning enligt 5 § 4 mom.

Betänkande KoUB 7/2018 rd

Läkarutlåtande eller utlåtande av en specialistläkare enligt 1 mom. 1 punkten krävs dock inte om det inte behövs till följd av ett läkarutlåtande eller annars av en orsak som kommit till Trafiksäkerhetsverkets kännedom, om

2) sökanden högst tre år tidigare vid beväringstjänst inom försvarsmakten har avlagt förarexamen i den kategori som ansökan avser,

4) ansökan gäller det första körkortet i grupp 1 och sökanden lämnar en hälsodeklaration.

14 §

Beviljande av körkortstillstånd

Vid behov ska det med hjälp av Europeiska unionens körkorts nätverk kontrolleras huruvida förutsättningarna för beviljande av körkort och körkortstillstånd är uppfyllda. Körkortstillstånd gäller i tre år.

15 a §

Ändring av körkortskategori

Polisen kan ändra körkortskategorin till den kategori som körrättsinnehavaren uppfyller förutsättningarna för, om innehavaren inte längre uppfyller de förutsättningar för körkortstillstånd som motsvarar körkortskategorin eller motsvarande krav på ålder.

Ändrad kör rätt enligt 1 mom. ska återställas, om kör rättsinnehavaren visar för polisen att han eller hon åter uppfyller förutsättningarna för kör rätt och polisen återlämnar det körkort som motsvarar kör rätten och som är i polisens besittning.

16 §

Villkor och begränsningar i körkort

Till ett körkortstillstånd och ett körkort kan utöver villkor och begränsningar enligt 5 § 2—4 mom., 68 a § 2 mom. och 97 § 3 mom. också fogas ett villkor om att

Med undantag för villkor som avses 1 mom. 3 punkten och 97 § 3 mom. ska villkoren och begränsningarna antecknas på körkortet i anslutning till den körkortskategori som villkoret eller begränsningen gäller.

Betänkande KoUB 7/2018 rd

17 §

Medicinska krav för körkort i grupp 1

En specialistläkare får av särskilda skäl i sitt utlåtande avvika från körkortsdirektivets minimikrav på synfält enligt 1 mom. 2 punkten och anse att de medicinska kraven är uppfyllda, om kraven enligt bilaga III till körkortsdirektivet är uppfyllda i övrigt och ett körprov som avläggs vid behov talar för det. Trafiksäkerhetsverket får meddela närmare föreskrifter om hur kraven på synfält enligt 1 mom. 2 punkten uppfylls och om undantag från kraven på synfält samt om hur övriga medicinska krav enligt 1 mom. 3 punkten uppfylls. Trafiksäkerhetsverket får meddela närmare föreskrifter om de kontroller som ska göras för att undersöka om de medicinska kraven är uppfyllda och för att bedöma förarens hälsa och om innehållet i kontrollerna så att kraven i körkortsdirektivet och kraven på trafiksäkerhet uppfylls.

18 §

Medicinska krav för körkort i grupp 2

Trafiksäkerhetsverket får meddela närmare föreskrifter om hur kraven på synfält enligt 1 mom. 2 punkten och övriga medicinska krav enligt 4 punkten uppfylls samt om de kontroller som ska göras för att undersöka om de medicinska kraven är uppfyllda och för att bedöma förarens hälsa och om innehållet i kontrollerna så att kraven i körkortsdirektivet och kraven på trafiksäkerhet uppfylls.

21 §

Anmälan om förarens hälsotillstånd

Trots sekretessbestämmelserna ska en läkare göra en anmälan till polisen, om han eller hon konstaterar att den som ansöker om körkortstillstånd eller en körrättsinnehavare inte längre uppfyller de medicinska krav som anges i 17 eller 18 § på grund av att **personen fortgående använder berusningsmedel eller på grund av att** hälsotillståndet försämrats och försämringen inte är endast tillfällig ~~eller på grund av att personen fortgående missbrukar berusningsmedel.~~

Trots sekretessbestämmelserna har en sjukskötare och hälsovårdare rätt att göra en anmälan till polisen om att den som ansöker om körkortstillstånd eller en körrättsinnehavare inte längre uppfyller de medicinska krav som anges i 17 eller 18 § på grund av att personen fortgående **använder berusningsmedel.**

Innan en anmälan enligt 1 eller 2 mom. görs ska patienten informeras om skyldigheten eller rätten att göra en anmälan och upplysas om hur körförmågan påverkas av hälsotillståndet.

En anmälan enligt 1 eller 2 mom. får bara innehålla

- 1) uppgift om att personen inte uppfyller de medicinska kraven för körkortstillstånd,
- 2) uppgift om andra åtgärder som läkaren, sjukskötaren eller hälsovårdaren föreslår för att närmare utreda personens hälsotillstånd och hur det påverkar körförmågan.

Betänkande KoUB 7/2018 rd

Vad som i denna paragraf föreskrivs om läkares anmälningsplikt gäller också optiker vid kontroll enligt 20 § av synförmågan i samband med trafikövervakning.

Trafiksäkerhetsverket får meddela närmare föreskrifter om anmälan.

24 §

Förutsättningar för att lämna ut körkort

Med avvikelse från 3 mom. får förarexamen som har avlagts i försvarsmakten under beväringstjänsten dock vara avlagd högst tre år tidigare.

25 §

Hinder för att lämna ut körkort

Om sökanden redan har ett i Finland, inbegripet Åland, eller i utlandet utfärdat körkort ska han eller hon återlämna det när ett nytt körkort lämnas ut, om inte något annat föreskrivs. Om körkortet inte kan återlämnas på grund av att det har stulits, förstörts eller försvunnit, ska det lämnas en redogörelse för detta. Om körkortet senare kommer till rätta, ska det återlämnas till Trafiksäkerhetsverket.

26 §

Utlämnande av körkort

Körkortet sänds till sökanden per post. Trafiksäkerhetsverket lämnar ut körkortet, om det inte kan skickas per post på grund av att myndigheten måste få sökandens gamla körkort eller av någon annan orsak som hänför sig till documentsäkerhet eller till utförande av någon uppgift enligt denna lag. Närmare bestämmelser om hinder för att sända körkort per post, förfarandet vid postning och andra krav på postningen samt återlämnande av sökandens gamla körkort till myndigheten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

27 §

Förnyelse av körkort

Ansökan om förnyelse av körkort för den tid som anges i 22 § ska göras enligt vad som föreskrivs om ansökan om körkortstillstånd i 9 § 3 mom. Ansökan ska åtföljas av

3) ett läkarutlåtande, om den som ansöker om förnyelse av ett körkort i grupp 1 har fyllt 70 år eller om den som ansöker om förnyelse av ett körkort för kategorier i grupp 2 har fyllt 45 år eller fyller 45 år under körkortets giltighetstid eller om ett läkarutlåtande behövs för att behandla an-

Betänkande KoUB 7/2018 rd

sökan utifrån ett läkarutlåtande som visats upp eller av någon orsak som annars kommit till tillståndsmyndighetens kännedom.

I läkarutlåtanden enligt 1 mom. 3 punkten för dem som ansöker om förnyelse av ett körkort i grupp 1 ska det vid bedömningen av huruvida de medicinska kraven uppfylls särskilt beaktas hur stigande ålder inverkar på hälsan när det gäller körförmågan och möjligheterna att uppfylla de medicinska kraven. I ett läkarutlåtande som ska fogas till förnyelse av ett körkort i grupp 2 ska ovan avsedda verkningar av stigande ålder beaktas om sökanden har fyllt 68 år eller fyller 68 år under körkortets giltighetstid.

31 §

Körkortskrav

Kategorierna för körkortstillstånd antecknas på körkortet. Villkor, begränsningar och andra upplysningar som rör körkortet antecknas i kodad form. Närmare bestämmelser om koder och användningen av dem får utfärdas genom förordning av statsrådet. Vid ansökan om körkortstillstånd eller förnyelse av körkort ska ett nytt fotografi bifogas, om det fotografi som finns i myndigheternas register är mer än 15 år gammalt.

4 kap.

Förarutbildning

34 §

Tillståndsplikt för körundervisning och övningskörning

För att ge körundervisning och handleda övningskörning i trafiken för körkort, krävs tillstånd av Trafiksäkerhetsverket (*undervisningstillstånd*). Bestämmelserna om körundervisning gäller också undervisning i manövrering, om inte annat föreskrivs.

För att få driva bilskola krävs tillstånd av Trafiksäkerhetsverket (*tillstånd att driva bilskola*). Tillstånd att driva bilskola krävs också för att ge yrkesmässig eller kommersiell körundervisning eller handledning av övningskörning för körkort. Undervisningstillstånd medför rätt att ge annan än kommersiell eller yrkesmässig körundervisning och handledning av övningskörning för körkort.

Övningskörning med motorcykel för motorcykelkörkort får ske med tillstånd av Trafiksäkerhetsverket (*övningstillstånd för motorcykel*).

Betänkande KoUB 7/2018 rd

35 §

Utbildningskrav för körkort i grupp 1

En person som avlägger körkort i grupp 1 och som inte redan har ett körkort i denna grupp ska oberoende av körkortskategori få utbildning som ger baskunskaper om trafiksystemet, samspelet och riskerna i trafiken, faktorer som hänför sig till säkerheten för olika kategorier av trafikanter, ansvar och skyldigheter som hänför sig till framförandet av motordrivna fordon samt andra krav på en körstil som är säker och tar hänsyn till miljön. Utbildningen får ges i form av teoriutbildning.

En person som avlägger körkort för bil i kategori B ska före förarexamen få utbildning som förbättrar hans eller hennes färdigheter att köra under svåra förhållanden och även i övrigt stödjer en säker och ansvarsfull körstil som följer reglerna. Utbildningen ska särskilt stärka färdigheterna att upptäcka och undvika farliga situationer och faktorer som kan öka olycksrisken genom att de försämrar förarens körförmåga. Utbildningen ska innefatta undervisning i att identifiera särdragen hos och riskerna med körning i mörker och halt väglag, såsom hur en hal vägyta påverkar kontrollen över fordonet samt i hur körhastighet, avstånd till fordonet framför och korrekta observationer påverkar förarens möjligheter att reagera och hur hastigheten påverkar bromssträckan och kontrollen över fordonet. Körundervisningen i halt väglag kan också ordnas som prov på och träning av körning på övningsbana eller något annat motsvarande område som inte används för allmän trafik. Utbildningen ska ta åtta timmar och innefatta teoriundervisning och körundervisning, som delvis får ske med simulator.

Ett villkor för det första körkortet för motorcykel och för körkort för bil i kategori B är att den som avlägger körkortet har fått körundervisning.

Körkortskategorin för motorcykel kan höjas till följande kategori genom att den som ansöker om höjningen genomgår utbildning eller avlägger körprov, om han eller hon har fått körkort för kategorin som ska höjas minst två år tidigare.

För att få ge utbildning som avses i 1, 2 och 4 mom. krävs tillstånd att driva bilskola. Med avvikelse från kravet på tillstånd att driva bilskola får Trafiksäkerhetsverket godkänna att sådan utbildning också ges av andra aktörer i trafiksäkerhetsbranschen som har den branschkännedom och det kunnande samt den utbildningserfarenhet som krävs för utbildningen. Utan tillstånd att driva bilskola och särskilt godkännande får utbildning som avses i 1 mom. ges i grundskolan och inom utbildning på andra stadiet i enlighet med kraven på utbildningens innehåll och genomförande. På sådana tillhandahållare av utbildning som avses i detta moment tillämpas bestämmelserna om tillsyn över bilskolor.

Närmare bestämmelser om den utbildning som avses i denna paragraf och kraven på genomförandet av den, utbildningens och körundervisningens omfattning samt undantag från tillsynen över bilskolor i fråga om i 4 mom. avsedda andra tillhandahållare av utbildning än sådana som har tillstånd att driva bilskola får utfärdas genom förordning av statsrådet. Trafiksäkerhetsverket får utfärda närmare föreskrifter om utbildningens innehåll och de praktiska utbildningsarrangemangen samt föreskrifter om tillgodoräknande av utländsk utbildning som motsvarar den utbildning som avses i 2 eller 3 mom.

Betänkande KoUB 7/2018 rd

36 §

Förarutbildning för körkort i grupp 2

I förarutbildning för körkort i grupp 2 ska ingå undervisning om hur fordonet, med hänsyn till dess särskilda egenskaper, används, manövreras och körs rätt och enligt trafikreglerna i varierande trafiksituationer och trafikmiljöer på ett säkert, ekonomiskt, ekologiskt och flexibelt sätt. Utbildningen ska också innefatta den utbildning i första hjälpen som behövs för aktiva insatser på en olycksplats samt undervisning i defensivt körsätt för upptäckande och undvikande av farliga trafiksituationer.

Förarutbildningen ska innefatta teoriutbildning och körundervisning för respektive kategori och utbildningen ska följa den läroplan som Trafiksäkerhetsverket fastställt. Utbildningen kan ges som utbildning som kompletterar det körkort i grupp 2 eller den yrkeskompetens för lastbils- eller bussförare som den som avlägger körkortet har.

Bestämmelser om undervisningens minimimängd och närmare bestämmelser om kraven på läroplanen, yrkeskompetensen och utbildningen får utfärdas genom förordning av statsrådet. Trafiksäkerhetsverket får utfärda närmare föreskrifter om utbildningens innehåll och de praktiska utbildningsarrangemangen samt om tillgodoräknande av motsvarande utländsk utbildning.

37 §

Utbildning i anslutning till körförbud för nya förare samt återlämnande av körkort efter körförbud

Om en förare meddelas körförbud för trafikbrott eller återkommande trafikförseelser under två år från det att den första körrätten för bil erhöles, är ett villkor för att körkortet ska återlämnas efter att körförbudet upphört att föraren har fått efterutbildning om riskbeteende och dess inverkan på trafiksäkerheten. Bestämmelsen tillämpas också på en sådan innehavare av körrätt för motorcykel som inte har körrätt för bil, under två år efter erhållandet av den första körrätten för motorcykel. Om de övervakningstider som avses i detta moment överlappar varandra eller följer på varandra utan avbrott, betraktas övervakningstiderna som en enda övervakningsperiod.

För att körkortet ska återlämnas efter ett sådant körförbud som avses i 1 mom. krävs det att den som meddelats körförbud visar upp ett intyg över att han eller hon fått den utbildning som avses i 1 mom.

För att få ge utbildning som avses i 1 mom. krävs tillstånd att driva bilskola. Trafiksäkerhetsverket får godkänna att utbildningen också ges av andra aktörer i trafiksäkerhetsbranschen som har den branschkännedom och det kunnande samt den utbildningserfarenhet som krävs för utbildningen. På tillsynen över utbildningen tillämpas bestämmelserna om tillsyn över bilskolor.

Närmare bestämmelser om utbildningen och dess omfattning samt bestämmelser om undantag från tillsynen över bilskolor i fråga om i 3 mom. avsedda andra tillhandahållare av utbildning än sådana som har tillstånd att driva bilskola får utfärdas genom förordning av statsrådet. Trafiksäkerhetsverket får utfärda närmare föreskrifter om utbildningens innehåll och de praktiska utbildningsarrangemangen.

Betänkande KoUB 7/2018 rd

38 §

Minimiålder för körundervisning och övningskörning

Körundervisning och övningskörning för körkort i kategori B får inledas tidigast två år och för andra kategorier tidigast sex månader innan den minimiålder som krävs uppnås. Körundervisning och övningskörning i trafiken får dock inledas först när den som avlägger körkort har fyllt 15 år.

En elev inom sådan utbildning för yrkesinriktad grundexamen som är avsedd för uppgifter som lastbils- och bussförare och som står under Utbildningsstyrelsens tillsyn får, utan krav på körkort för kategori B det år då han eller hon fyller 16 år delta i den förarutbildning för körkort i grupp 2 som ges i samband med denna utbildning. Körundervisning i trafiken för kategori B får ges när eleven har fyllt 16 år och med lastbil eller buss när eleven har fyllt 17 år. När körundervisning med buss ges i trafiken ska eleven ha körkort för kategori B och när körundervisning med en fordonskombination för kategori E ges i trafiken ska eleven ha körkort för dragbil.

För att få inleda körundervisning och övningskörning för kategori E krävs att den som avlägger körkort har körkort för dragbil.

Trafiksäkerhetsverket får utfärda närmare föreskrifter om kraven för att få inleda körundervisning och övningskörning.

39 §

Vem som betraktas som förare vid körundervisning och övningskörning

Vid körundervisning och övningskörning anses följande vara förare:

- 1) i kategori B läraren och vid övningskörning den som handleder övningen,
- 2) i kategorierna C1 och C läraren,
- 3) vid körundervisning för kategori D1 eller D läraren eller, om den som avlägger körkort har körkort för kategori C, den som avlägger körkort,
- 4) i kategori E den som avlägger körkort,
- 5) vid körundervisning eller övningskörning med moped, motorcykel, traktor eller lätt fyrhjuling med sitsarna placerade efter varandra den som avlägger körkort eller, om den som ger körundervisning eller handleder övningen är med på motorcykeln, traktorn eller den lätta fyrhjulingen, läraren eller handledaren,
- 6) i kategori T den som avlägger körkort.

40 §

Fordon och andra undervisningsredskap som används i undervisningen och vid övningskörning

Det fordon som används i körundervisningen och vid övningskörning ska uppfylla kraven på körkortskategorin och i kategori AM kraven på fordonskategorin, och det ska vid behov ha en separat pedal som inverkar på fordonets färd broms för läraren eller vid övningskörning för den som handleder övningskörningen.

I körundervisning och annan utbildning får det även användas simulatorer och andra undervisningsredskap som ska motsvara de krav som ställs på körkortskategorin. Undervisningsmaterial

Betänkande KoUB 7/2018 rd

som används för undervisning för grupp 2 ska motsvara den läroplanen som följs i undervisningen.

Om körundervisning och annan utbildning ges med hjälp av en teknisk anslutning, ska anslutningen möjliggöra en tillförlitlig identifiering av eleven och växelverkan i realtid mellan läraren och eleven under hela lektionen.

Närmare bestämmelser om fordon och andra undervisningsredskap som avses i denna paragraf och om användningen av dem i körundervisning och annan utbildning samt om undantag från pedalkravet får utfärdas genom förordning av statsrådet. Trafiksäkerhetsverket får utfärda föreskrifter om tekniska krav på andra undervisningsredskap än fordon.

41 §

Genomförandet av körundervisningen och övningskörningen

Vid körundervisning och övningskörning ansvarar läraren eller den som handleder övningskörningen, och som enligt 39 § betraktas som förare, för att den som avlägger körkort har den förmåga att manövrera fordonet och det övriga kunnande som behövs. När det första körkortet avläggs och körundervisningen och övningskörningen sker med undervisningstillstånd ska intyget över genomgången utbildning enligt 35 § 1 mom. medföras vid körning och på begäran visas upp för den som avses i 32 § 1 mom.

Vid körundervisningen för kategorierna B, C1 och C ska läraren eller vid övningskörning den som handleder övningen sitta bredvid eleven. Detsamma gäller körundervisning och övningskörning med lätt fyrhjuling eller traktor, om sitsarna är placerade bredvid varandra.

Vid körundervisning och övningskörning med moped och motorcykel, traktor samt lätt fyrhjuling, där sitsarna är placerade efter varandra, ska den som avlägger körkort ha anordningar för att kunna ta emot körinstruktioner och körutrustning som skyddar föraren. Kravet på anordningar för att ta emot körinstruktioner gäller också körundervisning och övningskörning med fordon i kategori T, om det inte finns någon sits för läraren i fordonet eller om sitsarna är placerade efter varandra.

Om simulator används för körundervisning eller övningskörning och läraren inte finns i samma utrymme som den som avlägger körkort, ska undervisningen ges med hjälp av en teknisk anslutning som uppfyller de föreskrivna kraven.

Trafiksäkerhetsverket får utfärda närmare föreskrifter om körundervisning och övningskörning med fordon, simulatorer och andra undervisningsredskap samt om anordningar som behövs för att ta emot körinstruktioner och om körutrustning för förare.

42 §

Förutsättningar för undervisningstillstånd för körkort i grupp 1

För undervisningstillstånd för körundervisning och handledning av övningskörning för avläggande av körkort i grupp 1 krävs det att

- 1) sökanden har fyllt 25 år,
- 2) sökanden har i Finland eller en annan EU- eller EES-stat utfärdat körkort som motsvarar kategorin för det körkort som ska avläggas, eller i kategori AM körkort som motsvarar fordonskategorin och som sökanden har haft i minst fem år,

Betänkande KoUB 7/2018 rd

- 3) sökanden har inte körförbud eller temporärt körförbud,
- 4) sökanden till sina personliga egenskaper ska anses lämplig för utbildningsuppdrag.

Med avvikelse från 1 mom. 2 punkten godkänns också när det gäller undervisningstillstånd i kategori AM att sökanden har körkort för bil samt när körkort för moped avläggs även körkort för motorcykel.

Sökanden anses inte till sina personliga egenskaper vara lämplig för utbildningsuppdrag, om han eller hon

1) inom fem år före tillståndet beviljas har haft körförbud på grund av rattfylleri, grovt rattfylleri, grovt äventyrande av trafiken eller en gärning som är straffbar enligt 23 kap. 1 § i strafflagen och tyder på allvarlig likgiltighet för trafiksäkerheten, eller under samma tid har gjort sig skyldig till dessa gärningar på sådant sätt att förutsättningarna för körförbud uppfylls,

2) det senaste året har haft körförbud på grund av andra trafikbrott än de som nämns i 1 punkten eller under denna tid har gjort sig skyldig till sådana gärningar på sådant sätt att förutsättningarna för körförbud uppfylls, eller

3) utifrån uppgifterna i straffregistret eller något av polisens register i övrigt med sitt handlande har visat sig vara uppenbart olämplig för undervisningsuppdrag.

43 §

Förutsättningar för undervisningstillstånd för körkort i grupp 2

Undervisningstillstånd för förarundervisning för körkort i grupp 2 kan beviljas endast om undervisningen ges genom läroavtal för examensutbildning inom transportbranschen i samband med sådan av arbetsgivaren given utbildning som är jämförbar med yrkesutbildning för bilförare. Den som avlägger körkort ska ha körkort för kategori B och dessutom körkort för dragbil, om utbildning för körkort för fordonskombinationer ingår i undervisningen.

För undervisningstillstånd krävs det att

- 1) sökanden har fyllt 25 år,
- 2) sökanden har körrätt för undervisningsfordonet,
- 3) sökanden har inte körförbud eller temporärt körförbud,
- 4) sökanden har trafiklärtillstånd för utbildning för kategorierna C och D.

44 §

Beviljande av undervisningstillstånd och undervisningstillståndets giltighetstid

Undervisningstillstånd för kategori B beviljas för tre år och det beviljas tidigast två år innan den som avlägger körkort uppnår minimiåldern för körkortet. Andra undervisningstillstånd beviljas för nio månader och de beviljas tidigast sex månader innan den som avlägger körkort uppnår minimiåldern för körkort i den kategori som övningsfordonet representerar. Bestämmelser om minimiåldern för inledande av körundervisning och övningskörning finns i 38 § 1 mom.

En sökande får beviljas högst tre undervisningstillstånd under en treårsperiod. Om läraren är förälder, far- eller morförälder, vårdnadshavare, barn, barnbarn eller syskon till den som avlägger körkort finns dock ingen begränsning för hur många undervisningstillstånd som får beviljas. Ett undervisningstillstånd får beviljas två personer och det får gälla två elever, om läraren eller lärar-

Betänkande KoUB 7/2018 rd

na är föräldrar, far- eller morföräldrar, vårdnadshavare, barn, barnbarn eller syskon till eleven eller eleverna.

I ett undervisningstillstånd ska innehavaren av tillståndet, den som avlägger körkort och körkortskategorin anges och i kategori AM även fordonskategorin. Om ett undervisningstillstånd i enlighet med 2 mom. beviljas till två personer ska den ena anges som ansvarig lärare som utfärdar det intyg över i 35 § 3 mom. avsedd körundervisning som krävs för deltagande i förarexamen.

Undervisningstillståndet löper ut när förarexamen har avlagts. Undervisningstillståndets giltighetstid kan vid behov förlängas. Ansökan om undervisningstillstånd förfaller om den av en orsak som beror på sökanden inte har kunnat behandlas inom ett år från det att ansökan anlände. Om ansökan förfaller avförs uppgiften om ansökan ur trafikregistret.

45 §

Återkallelse av undervisningstillstånd

Polisen ska återkalla ett undervisningstillstånd, om

- 1) innehavaren inte längre uppfyller kraven för tillstånd,
- 2) innehavaren överträder bestämmelserna om eller villkoren för undervisningstillståndet, eller
- 3) innehavaren begär det.

Tillståndet kan återkallas temporärt, om det finns förutsättningar för att meddela temporärt körförbud. I fråga om temporär återkallelse av tillstånd gäller vad som föreskrivs om temporärt körförbud.

46 §

Övningstillstånd för motorcykel

Övningstillstånd för motorcykel ger den som avlägger körkort för motorcykel rätt att övningssköra med motorcykel på egen hand. Vid övningskörningen ska en motorcykel som motsvarar körkortskategorin i fråga användas. Vid övningskörning betraktas den som avlägger körkort som förare.

Om minimiåldern för körkortet är under 18 år och den som avlägger körkort inte har fyllt 18 år, krävs det för undervisningstillståndet vårdnadshavarens samtycke, som är ett villkor för avläggande av teoriprov. Vårdnadshavaren ska dessutom namnge den som handleder övningskörningen, och som ska följa hur övningarna och körskickligheten framskrider.

Närmare bestämmelser om övningskörning och handledning av den får utfärdas genom förordning av statsrådet.

47 §

Beviljande av övningstillstånd för motorcykel

För övningstillstånd för motorcykel krävs det att

- 1) sökanden har ett giltigt körkortstillstånd,
- 2) sökanden har fått i 35 § 1 mom. avsedd utbildning i anslutning till det första körkortet, och i 35 § 3 mom. avsedd körundervisning,

Betänkande KoUB 7/2018 rd

- 3) sökanden har avlagt teoriprovet i den berörda körkortskategorin med godkänt resultat,
- 4) sökanden har avlagt manöverprovet för motorcykel i den berörda körkortskategorin med godkänt resultat,
- 5) sökanden inte har körförbud eller temporärt körförbud och inte har haft körförbud under en tid av fem år före tillståndsbeslutet.

Bestämmelser om det samtycke av vårdnadshavaren som krävs för undervisningstillstånd för en person som inte fyllt 18 år finns i 46 § 2 mom.

Om sökanden i minst två år har haft körkort för motorcykel i kategorin under det körkort som ska avläggas, krävs inte det teoriprov som avses i 1 mom. 4 punkten för övningstillstånd.

I övningstillståndet ska det antecknas vem som övningskör och körkortskategorin. Övningstillstånd beviljas för högst tre månader, och det kan förenas med villkor och begränsningar. Nytt tillstånd får inte beviljas utan vägande skäl.

Trafiksäkerhetsverket får utfärda närmare föreskrifter om det manöverprov som avses i 1 mom. 4 punkten.

48 §

Återkallelse av övningstillstånd för motorcykel

Ett övningstillstånd för motorcykel ska återkallas, om

- 1) innehavaren inte längre uppfyller kraven för tillstånd,
- 2) innehavaren överträder bestämmelserna om eller villkoren för övningstillståndet, eller
- 3) innehavaren begär det.

Övningstillståndet ska återkallas temporärt, om innehavaren meddelas temporärt körförbud. I fråga om temporär återkallelse av tillstånd gäller vad som föreskrivs om temporärt körförbud.

49 §

Utbildningsintyg

Den som genomgått sådan utbildning som avses i 35–37 § och sådan körundervisning som avses i 35 § 3 mom. med godkänt resultat ska ges ett intyg över utbildningen. Närmare bestämmelser om utfärdande av utbildningsintyg får utfärdas genom förordning av statsrådet.

50 §

Försökstillstånd

Trafiksäkerhetsverket får bevilja tillstånd för att ordna försök som behövs för att utveckla förarutbildningen för grupp 2. Vid försöken kan man avvika från i denna lag angivna krav på förarutbildningens omfattning och genomförande. Den förarutbildning som ges inom ramen för försök ska ha sådana mål och sådant innehåll att de elever som deltar i ett försök får de förarfärdigheter som avses i denna lag och deras rättigheter inte äventyras genom försöket. Försöken genomförs under Trafiksäkerhetsverkets tillsyn, och de ska följa den försöksplan som verket godkänner och de villkor och begränsningar som verket bestämmer.

Betänkande KoUB 7/2018 rd

51 §

Märke för undervisningsfordon

Ett fordon som används i körundervisning och övningskörning ska vara försett med ett vitt triangelformat märke. Om det är fråga om ett fordon som används i verksamhet som kräver tillstånd att driva bilskola, ska även bilskolans namn framgå av fordonet.

Närmare bestämmelser om märket och hur det ska användas samt annan märkning av fordonet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 kap.

Förarexamen

52 §

Syftet med och innehållet i förarexamen

Syftet med förarexamen är att säkerställa att den som avlägger körkort har de kunskaper och den praktiska körskicklighet som behövs för att vara en ansvarsfull förare som agerar självständigt och säkert i olika trafiksituationer med hänsyn till även sociala och ekologiska aspekter.

I förarexamen ska allsidigt bedömas förmågan att

1) framföra fordonet säkert, flexibelt och ekologiskt och utan att orsaka farliga situationer i olika trafikmiljöer och trafiksituationer i enlighet med trafikreglerna och med hänsyn till fordonets särskilda egenskaper,

2) visa ansvarighet gentemot andra trafikanter och miljön,

3) uppfatta farliga situationer i trafiken och hur hastigheten, väglaget och olika faktorer som inverkar på förarens körförmåga, såsom känslotillstånd, passagerare, användning av berusningsmedel och läkemedel, trötthet, synförmåga och hälsotillstånd, bidrar till ökad olycksrisk,

4) upptäcka fel och brister som väsentligt inverkar på fordonets funktionsduglighet och säkerhet och även i övrigt agera på det sätt som krävs för att undvika farliga situationer.

Förarexamina ska uppfylla minimikraven i bilaga II till körkortsdirektivet. Trafiksäkerhetsverket får utfärda närmare föreskrifter om innehållet i förarexamen.

53 §

Hur förarexamen är uppbyggd och hur den genomförs

I förarexamen ingår ett teoriprov och ett körprov. Körprovet kan innefatta ett särskilt manöverprov. I körprovet för körkort för moped ingår enbart ett manöverprov. För kategori T avläggs ~~endast~~ endast teoriprov. I en examen som avläggs för att höja körkortskategorin för motorcykel i fall som avses i 35 § 4 mom. eller för att erhålla körrätt för sådana fordonskombinationer i kategori B som avses i 7 § 4 mom. avläggs endast körprov.

Betänkande KoUB 7/2018 rd

~~Körprovet kan innefatta ett särskilt manöverprov.~~ För att få avlägga körprovet måste examinandan ha avlagt teoriprovet för motsvarande körkortskategori och i kategori AM för motsvarande fordonskategori. I teoriprovet ska Trafiksäkerhetsverkets material användas.

Det fordon som används för körprovet ska uppfylla de krav som gäller i examenskategorin och det ska vid behov vara utrustat med en sådan pedal för förarprövaren som påverkar fordonets färd broms. Examinanden ska tillhandahålla ett sådant fordon som behövs för körprovet. Under provet betraktas examinandan som förare.

Bestämmelser om körprovets längd samt mottagandet av körprov och undantag från kravet på pedal utfärdas genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om teoriprov, examensfordon och andra krav på förarexamen får utfärdas genom förordning av statsrådet. Trafiksäkerhetsverket får utfärda närmare föreskrifter om innehållet i teoriprov, körprov och manöverprov samt hur de genomförs i praktiken.

54 §

Förutsättningar för att delta i förarexamen

Förutsättningar för att få delta i förarexamen är att

- 1) den som deltar i examen har körkortstillstånd för examenskategorin,
- 2) den som deltar i examen uppfyller ålderskravet för examenskategorin,
- 3) den som deltar i examen har inte körförbud eller temporärt körförbud,
- 4) den som deltar i examen har utbildning som avses i 35 eller 36 §, beroende på examenskategorin,
- 5) den som deltar i examen för grupp 2 har körrätt för kategori B,
- 6) den som deltar i examen för att få körrätt för fordonskombination har körrätt för dragbil som motsvarar examenskategorin,
- 7) den som deltar i körprov eller manöverprov har avlagt teoriprovet för examenskategorin, om ett sådant krävs,
- 8) den som deltar i förarexamens teoriprov har vårdnadshavarens samtycke, om sådant krävs enligt 9 § 2 mom. eller 46 § 2 mom. och ett intyg utfärdat av läroanstalten, om ett sådant krävs enligt 5 § 6 mom.

Körkortstillstånd enligt 1 mom. 1 punkten krävs inte och körförbud som meddelats tills vidare utgör inte något hinder för att avlägga examen, om polisen har ålagt personen att avlägga nytt körprov. Om en person har meddelats körförbud tills vidare på den grunden att han eller hon inte längre uppfyller de medicinska kraven för körkortstillstånd, utgör körförbudet inte heller hinder för avläggande av examen för att återfå körrätten, om en läkare förutsätter eller rekommenderar det enligt ett läkarutlåtande som visas upp.

Med avvikelse från 1 mom. 2 punkten får en person delta i teoriprov en månad innan ålderskravet uppfylls, om det för att avlägga förarexamen och få intyg över förarexamen också krävs ett körprov enligt 53 § 1 mom. Bestämmelser om ålderskraven för att få delta i examen för kategorierna C, CE och D när grundläggande yrkeskompetens förvärvas i samband med yrkesutbildning för förare finns i 5 § 2 mom.

Om den som deltar i examen har eller tidigare har haft ett körkort för motsvarande kategori som erhållits i Finland eller någon annan EU- eller EES-stat eller har ett annat giltigt körkort för motsvarande kategori som utfärdats utomlands, krävs inte den utbildning som avses i 1 mom. 4 punkten. Om i 36 § avsedd förarutbildning för grupp 2 har getts för att komplettera körrätt för samma

Betänkande KoUB 7/2018 rd

kategori eller yrkeskompetens som personen har, ska denna kör rätt eller yrkeskompetens vara i kraft.

Genom förordning av statsrådet får det i fråga om respektive kategorier utfärdas närmare bestämmelser om kraven för att få delta i förarexamen och om anmälan till examen samt om tillämpning av kraven när det är fråga om den förarexamen och det körprov som ska avläggas för att kör rätten ska förbli i kraft eller kunna förnyas eller för att ett utländskt körkort ska kunna bytas ut.

55 §

Intyg över förarexamen

Förarexamensmottagaren ska utfärda ett intyg över godkänd förarexamen. Intyg utfärdas dock inte, om villkoren för att lämna ut körkort inte uppfylls eller om körkort eller temporärt körkort utfärdas för examinandan.

Bestämmelser om rätten att köra ett fordon med stöd av ett intyg över förarexamen finns i 6 § 5 mom.

58 §

Att köra militärfordon

Vad som i denna lag föreskrivs om innehållet i förarexamen och om kraven på förarens hälsotillstånd ska också tillämpas på körkort från försvarsmakten. Närmare bestämmelser om körkort och körtillstånd från försvarsmakten och om deras utfärdande, omhändertagande, återkallande och återlämnande utfärdas genom förordning av försvarsministeriet. Genom förordning av försvarsministeriet föreskrivs det dessutom om innehållet i försvarsmaktens trafikläro- och förarutbildning, trafikläro- och förarexamina, utbildning för körtillstånd och behörighetskraven för fordonsinspektörer som är förarprövare.

60 §

Körkort utfärdat i en konventionsstat

Ett körkort som är utfärdat i en annan än en i 59 § avsedd stat som har tillträtt den i Genève år 1949 ingångna konventionen rörande vägtrafik (FördrS 11/1959) eller den i Wien år 1968 ingångna konventionen om vägtrafik (FördrS 30/1986) ger innehavaren rätt att i Finland köra ett fordon eller en fordonskombination när körkortet har konventionsenlig kategoribeteckning, förutsatt att

- 1) innehavaren inte hade sin vanliga vistelseort i Finland när körkortet utfärdades,
- 2) körkortet är ett nationellt körkort som motsvarar körkortsmodellen i konventionen eller har samma information skriven med latinska bokstäver som ett körkort som motsvarar körkortsmodellen i konventionen eller att det utöver körkortet uppvisas ett konventionsenligt internationellt körkort eller en officiell översättning av körkortet till finska eller svenska,
- 3) körkortet åtföljs av en identitetshandling med fotografi när körkortet saknar fotografi på innehavaren,
- 4) innehavaren uppfyller ålderskraven och de medicinska kraven för respektive kategori, och

Betänkande KoUB 7/2018 rd

5) körkortet är i kraft i den stat eller region där det har beviljats.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller också körkort och internationella körkort utfärdade enligt de regionala bestämmelserna i Hongkong, Macao eller Taiwan.

Körkortet godkänns för körning i Finland i två år efter det att innehavaren fördes in i befolkningsregistret, förutsatt att körkortet är giltigt och det inte finns någon orsak i övrigt att giltigheten skulle upphöra tidigare. I fråga om kontroll av förarens hälsotillstånd tillämpas vad som föreskrivs i 20 och 21 §. När körkortet byts ut mot ett finländskt körkort kan ett körkort som motsvarar kategori B och kategorin för motorcykeln lämnas ut i enlighet med 24 § 2 mom. 3 punkten utan krav på ny förarexamen, om

1) sökanden ansöker om körkortstillstånd för att byta ut körkortet inom den ovan nämnda tvåårsfristen, men innan körkortets giltighetstid går ut, och

2) sökanden visar upp ett nationellt körkort som avses i 1 mom. 2 punkten eller körkortet och en översättning av det.

Om innehavaren av ett körkort som avses i denna paragraf hade sin vanliga vistelseort i Finland i Finland när körkortet beviljades, är körkortet, utöver att det inte med stöd av 1 mom. 1 punkten ger rätt att köra ett motordrivet fordon i Finland, inte heller annars giltigt i Finland.

På ett körkort som utfärdas utifrån ett körkort som utfärdats i en konventionsstat ska det antecknas vilken stat eller vilken region som har beviljat det körkort utifrån vilket det är utfärdat. Vad som föreskrivs i denna paragraf om giltighet för och godkännande av ett körkort som utfärdats i en konventionsstat gäller inte giltighet för och godkännande av körkort på Åland.

På ett körkort som utfärdas utifrån ett körkort som utfärdats i en konventionsstat ska det antecknas vilken stat eller vilken region som har beviljat det körkort utifrån vilket det är utfärdat. Vad som föreskrivs i denna paragraf om giltighet för och godkännande av ett körkort som utfärdats i en konventionsstat gäller inte giltighet för och godkännande av körkort på Åland.

~~61 §~~

~~Annat utländskt körkort~~

~~Andra än i 59 eller 60 § avsedda nationella körkort som beviljats i en stat som Finland erkänt ger rätt att i Finland köra ett fordon eller en fordonskombination i den kategori som framgår av körkortet om~~

- ~~1) innehavaren inte hade sin vanliga vistelseort i Finland när körkortet utfärdades,~~
- ~~2) uppgifterna i körkortet är skrivna med latinska bokstäver eller utöver körkortet uppvisas en officiell översättning av det till finska eller svenska,~~
- ~~3) körrätten framgår av den klassificering som använts i körkortet,~~
- ~~4) körkortet åtföljs av en identitetshandling med fotografi när körkortet saknar fotografi på innehavaren,~~
- ~~5) innehavaren uppfyller ålderskraven och de medicinska kraven för körkortskategorin,~~
- ~~6) körkortet är i kraft i den stat där det har beviljats.~~

~~Körkortet godkänns för körning i Finland utom på Åland i ett år efter det att innehavaren fördes in i befolkningsregistret, förutsatt att körkortet är giltigt och det inte finns någon orsak i övrigt att giltigheten skulle upphöra tidigare. I fråga om kontroll av förarens hälsotillstånd tillämpas vad som föreskrivs i 20 och 21 §.~~

~~Trafiksäkerhetsverket kan i enlighet med intyg från utrikesministeriet på ansökan bevilja körkortstillstånd för erhållande av ett körkort i Finland som motsvarar ett utländskt körkort och utan~~

Betänkande KoUB 7/2018 rd

~~att kräva ny förarexamen lämna ut det nya körkortet enligt 24 § 2 mom. 3 punkten till en utlänning som hör till personalen vid en utländsk stats diplomatiska representation i Finland, vid ett konsulat under ledning av en utsänd konsul eller vid en internationell organisations verksamhetsställe i Finland, om denne har kommit till Finland för det uppdraget, samt till en sådan persons familjemedlem.~~

~~På ett körkort som utfärdas utifrån ett utländskt körkort ska det antecknas vilken stat som har beviljat det körkort utifrån vilket det är utfärdat. Vad som föreskrivs i denna paragraf om giltighet för och godkännande av andra utländska körkort gäller inte giltighet för och godkännande av körkort på Åland.~~

62 §

Skyldighet att lämna in körkortet i samband med att det byts ut

Om ett utländskt körkort enligt 59–61 § byts ut till ett finländskt körkort, ska det utländska körkortet lämnas in till Trafiksäkerhetsverket. Detta gäller också körkort enligt 59 § som förnyas i enlighet med denna lag.

63 §

Tillfälligt körkort

Trafiksäkerhetsverket kan bevilja innehavaren av ett i 60 § avsett nationellt körkort tillfälligt körkort med rätt att köra i Finland om det är fråga om

1) en asylsökande vars ansökan om uppehållstillstånd inte har avgjorts när fristen enligt 60 § 3 mom. går ut, eller

2) utredning av körkortets äkthet, giltighet eller annan behörighet eller någon annan motsvarande omständighet som hindrar innehavaren att använda körkortet.

Körkortstillstånd för tillfälligt körkort får beviljas oberoende av kravet på vanlig vistelseort enligt 12 § 1 mom. 2 punkten och körkortet får lämnas ut utan krav på ny förarexamen.

Tillfälligt körkort utfärdas för viss tid, högst ett år, men dock högst för så lång tid som det ursprungliga körkortet är i kraft. Giltighetstiden för ett tillfälligt körkort får förlängas, om det ursprungliga körkortet är i kraft. Trafiksäkerhetsverket ska omhänderta det ursprungliga körkortet när det tillfälliga körkortet lämnas ut bara om det behövs av de skäl som anges i 1 mom. 2 punkten.

Det tillfälliga körkortet ska medföras vid körning tillsammans med det ursprungliga körkortet, om det inte på det tillfälliga körkortet har antecknats att Trafiksäkerhetsverket har omhändertagit det ursprungliga körkortet.

Betänkande KoUB 7/2018 rd

77 §

Förutsättningar för tillstånd att driva bilskola

För tillstånd att driva bilskola krävs det att sökanden har tillräckliga ekonomiska och andra förutsättningar att driva verksamheten. Om sökanden är en fysisk person, ska han eller hon som har uppnått myndighetsåldern.

Kravet på tillräckliga ekonomiska förutsättningar uppfylls åtminstone inte, om sökanden är försatt i konkurs, om sökanden har skulder som drivs in genom utsökning och som med avseende på sökandens betalningsförmåga är mer än ringa eller om sökanden är en fysisk person och hans eller hennes handlingsbehörighet är begränsad. När de i 1 mom. avsedda andra förutsättningarna att driva verksamheten bedöms ska hänsyn åtminstone tas till sökandens tidigare verksamhet i trafikbranschen och i utbildningsuppgifter samt verksamhetens oförvitlighet.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om sökanden gäller i fråga om sökande i bolagsform medlemmarna och eller ersättarna i styrelsen och förvaltningsrådet, verkställande direktören, ansvariga bolagsmän och i öppna bolag bolagsmän samt andra personer som utövar bestämmande inflytande.

78 §

Utbildningsansvarig föreståndare

En bilskola ska ha en utbildningsansvarig föreståndare som ansvarar för att utbildningsverksamheten bedrivs enligt gällande bestämmelser och tillståndsvillkor. Föreståndaren styr undervisningen i bilskolan, ansvarar för dess innehåll och utvecklandet av den samt för de läroplaner som utbildningen ska följa.

Trafiksäkerhetsverket godkänner en person som utbildningsansvarig föreståndare enligt följande kriterier:

- 1) personen har trafiklärtillstånd och
- d) körkort för motorcykel eller moped och minst ett års erfarenhet av körundervisning för motorcykel eller moped, om bilskolan bara ger utbildning för mopedkörkort,

79 §

Att ansöka om tillstånd att driva bilskola

Ansökan om tillstånd att driva bilskola ska göras hos Trafiksäkerhetsverket. Sökanden ska

- 3) uppge under vilken firma verksamheten bedrivs och vilka bifirmor som eventuellt används,

Betänkande KoUB 7/2018 rd

80 §

Beviljande av tillstånd att driva bilskola och tillsynsavgift för bilskolor

Tillstånd att driva bilskola beviljas att gälla tills vidare och i hela landet med undantag för Åland. I tillståndet antecknas den grupp eller de grupper till vilken eller vilka de körkortskategorier hör för vilka tillståndet ger rätt till undervisning.

Tillstånd att driva bilskola kan beviljas för utbildning för körkortskategorier som hör till grupp 1 eller grupp 2 eller bägge grupperna. Tillstånd att driva bilskola för grupp 1 kan begränsas till endast utbildning för körning med två- eller trehjulig moped eller med motorcykel.

Med hänsyn till verksamhetens karaktär och omfattning kan tillståndet förenas med sådana kompletterande villkor och begränsningar med avseende på undervisningsarrangemangen som behövs med tanke på verksamheten och tillsynen över den.

För att täcka kostnaderna för de tillståndsuppgifter och den registerföring som hänför sig till tillståndet att driva bilskola, tillsynen över bilskolan och andra myndighetsuppgifter tas det varje kalenderår ut en tillsynsavgift för bilskolor av tillståndshavaren från och med det år då tillståndet beviljas. Bestämmelser om avgiftens storlek utfärdas genom en sådan förordning av kommunikationsministeriet som gäller Trafiksäkerhetsverkets prestationer. Tillsynsavgiften är direkt utsökbar, och på indrivningen av den tillämpas lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

En ansökan om tillstånd att driva bilskola förfaller, om den av en orsak som beror på sökanden inte har kunnat behandlas inom ett år efter det att ansökan anlände.

81 §

Tillsyn över bilskolor

Trafiksäkerhetsverket svarar för tillsynen över bilskolor. Verket kan ordna de uppgifter som hänför sig till tillsynen i samband med förarexamensverksamheten eller så att de sköts separat från genom att skaffa behövliga tjänster av privata eller offentliga serviceproducenter med iakttagande av vad som i lagen om förarexamensverksamhet föreskrivs om ordnandet av förarexamensverksamhet som en serviceuppgift.

Vid tillsynen kan verket anlita en expert som är insatt i förarutbildningssystemet och examenssystemet och kraven på dem. I denna uppgift omfattas experten av bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Innehavaren av tillstånd att driva bilskola ska trots sekretessbestämmelserna visa upp de handlingar som behövs för tillsynen, tillåta granskning av de uppgifter som hänför sig till förarutbildnings- och förarexamenssystemet och lämna övriga uppgifter som behövs för tillsynen. Bilskolans verksamhet ska ordnas så att övervakarna har tillträde till alla lokaler och fordon som används i verksamheten för att kunna genomföra tillsynen.

Bilskolan ska föra bok över sina elever och över utbildningsintyg som utfärdats över utbildningen. Trafiksäkerhetsverket får utfärda närmare föreskrifter om de anmälningar som ska göras om elever och om elevbokföringen.

Betänkande KoUB 7/2018 rd

82 §

Anmälningar som gäller bilskoleverksamheten

Innehavaren av tillstånd att driva bilskola ska underrätta Trafiksäkerhetsverket

1) om byte av utbildningsansvarig föreståndare och samtidigt ange en ny person som kan godkännas för uppdraget, inom en månad efter det att den utbildningsansvariga föreståndaren har upphört att sköta sitt uppdrag,

2) om att verksamheten vid bilskolan upphör, inom en månad efter det att verksamheten upphört.

Om den utbildningsansvariga föreståndaren har avlidit eller inte kan sköta uppdraget på grund av akut allvarlig sjukdom, olycksfall, uppsägning eller någon annan oförutsedd händelse och det inte genast finns att tillgå en person som uppfyller det studiekrav i 78 § 2 mom. 2 punkten som gäller föreståndaren, kan tillståndshavaren för uppgiften föreslå en tillfällig föreståndare som inte uppfyller detta krav. Godkännande kan meddelas för högst två år.

Om en innehavare av tillstånd att driva bilskola försätts i konkurs, har konkursboet rätt att med stöd av det tidigare tillståndet fortsätta att driva bilskolan i högst ett år från det att innehavaren försattes i konkurs. Konkursboet ska omedelbart informera om konkursen och om det kommer att utnyttja rätten eller inte. De som förvaltar konkursboet ska svara för den utbildningsansvariga föreståndarens uppgifter. Den som sköter uppgifterna ska uppfylla behörighetskraven för föreståndare, med undantag av kravet i 78 § 2 mom. 2 punkten.

Uppgifter om godkända ändringar ska registreras i trafikregistret. Närmare bestämmelser om anmälan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

84 §

Undervisningspersonal

En bilskollärare ska ha trafiklärartillstånd och kör rätt för det fordon som används i körundervisningen. Den som ger mopedundervisning ska ha körkort för moped eller motorcykel.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. krävs det av läraren

1) vid undervisning för körkort för motorcykel att läraren i samband med specialyrkesexamen för trafiklärare har avlagt examensdelen för motorcykelundervisning och under minst tre år har haft den kör rätt för motorcykel som motsvarar undervisningskategorin eller en högre kategori,

2) vid undervisning för körkort för moped att läraren i samband med specialyrkesexamen för trafiklärare har avlagt examensdelen för arbete som lärare i trafikfostran för ungdomar och inom kategori AM120 och under minst tre år har haft körkort för moped eller motorcykel,

3) vid undervisning för körkort för en kategori i grupp 2 att läraren i samband med specialyrkesexamen för trafiklärare har avlagt examensdelen för utbildare av lastbils- eller bussförare och i minst tre år har haft den kör rätt för lastbil eller buss som motsvarar undervisningskategorin eller en högre kategori.

Trafiklärartillståndet kan i fråga om annan undervisning än körundervisning av särskilda skäl ersättas med pedagogisk utbildning och praktisk erfarenhet. Den förarexamensmottagare som utövar tillsyn över bilskolan godkänner behörigheten innan undervisningen inleds.

Den som genomgår en med undervisnings- och kulturministeriets tillstånd ordnad utbildning för specialyrkesexamen för trafiklärare får med avvikelse från kravet på trafiklärartillstånd arbeta

Betänkande KoUB 7/2018 rd

som lärare vid en bilskola om han eller hon har tillstånd för undervisningspraktik och, när det gäller undervisning enligt 2 mom., om studeranden har inlett studier för att avlägga den berörda examensdelen.

Bilskolan ska föra en uppdaterad förteckning där det framgår vem som är utbildningsansvarig föreståndare och vilka andra lärare det finns och deras behörighet för undervisning.

På bilskollärare tillämpas lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002).

88 §

Trafiklärartillstånd

Ett trafiklärartillstånd medför rätt att ge förarutbildning för körkort för kategori B. Tillståndshavaren får också ge utbildning för körkort för sådana fordon i kategori AM som avses i 4 § 1 punkten underpunkt b.

— — — — —

90 §

Återkallelse av trafiklärartillstånd och tilldelning av varning

Ett trafiklärartillstånd ska återkallas

1) för viss tid, om innehavaren inte längre uppfyller förutsättningen enligt 88 § 2 mom. 5 punkten,

2) tills vidare, om innehavaren inte längre uppfyller de medicinska kraven enligt 88 § 2 mom. 4 punkten eller om han eller hon meddelas körförbud tills vidare,

— — — — —

94 §

Olovligt bedrivande av förarutbildning

Den som driver bilskola eller yrkesmässigt eller kommersiellt ger körundervisning eller leder övningskörning utan tillstånd att driva bilskola ska för *olovligt bedrivande av förarutbildning* dömas till böter.

97 §

Dispens

Trafiksäkerhetsverket får av särskilda skäl utifrån en helhetsbedömning bevilja dispens från det minimiålderskrav som gäller körkortstillstånd och körkort för kategori B. Som särskilda skäl när sökandens körkortsbehov bedöms kan beaktas långa avstånd, de tillgängliga kollektivtrafikförbindelserna och möjligheterna att utnyttja dem samt andra skäl i anslutning till förbindelserna som utgör hinder för resor i anslutning till arbete, arbetspraktik eller studier eller andra motsvarande nödvändiga resor. Vid bedömningen av särskilda skäl i anslutning till förbindelserna kan

Betänkande KoUB 7/2018 rd

beaktas också oförutsedda förändringar i familjens situation samt behov att trygga familjens försörjning och sköta familjens nödvändiga ärenden.

Dispens ska sökas med en gemensam ansökan av sökanden och hans eller hennes vårdnadshavare. Dispensen får beviljas tidigast tre månader innan den som ansöker om körkort fyller 17 år. Minimialdern för att få delta i förarexamen är 17 år.

Dispensbeslutet kan förenas med ett villkor som gäller de transporter som dispensen berättigar till innan det föreskrivna minimiålderskravet uppfylls. Dispensbeslutet ska medföras vid körning och på begäran visas upp för polisen eller någon annan trafikövervakare.

Trafiksäkerhetsverket får utfärda närmare föreskrifter om ansökan om åldersdispens, de blanketter som ska användas vid ansökan och de bilagor som behövs till ansökan.

Denna lag träder i kraft den 20 . ~~Bestämmelserna i 61 § träder dock i kraft den 20.~~

Om den som deltar i förarexamen har fått körrätt före ikraftträdandet av denna lag, eller före ikraftträdandet av denna lag har börjat avlägga körkort för examenskategorin, krävs inte den utbildning som avses i 35 § 1 mom. för att få delta i examen.

Om grundläggande utbildning för förarutbildning för körkort för kategori B har erhållits, får den som avlägger körkort före ikraftträdandet av denna lag men efter det att den har stadfästs, med avvikelse från 38 § 2 mom., antas till undervisning för fördjupningsdelen utan att avlägga förarexamen och genomgå utbildning för övningsdelen, och med intyg över denna undervisning kan han eller hon inom två månader från ikraftträdandet i samband med deltagande i förarexamen för kategori B påvisa den i 35 § 2 mom. avsedda utbildning i att upptäcka risker som enligt 54 § 1 mom. 4 punkten är ett krav för att få delta i examen. Vad som föreskrivs ovan i detta moment gäller också den som har börjat avlägga förarexamen före ikraftträdandet av denna lag utan att ha erhållit körrätt för kategori B. Ett undervisningsfordon som används i undervisning för fördjupningsdelen enligt detta moment ska uppfylla kraven på ett undervisningsfordon som används inom den grundläggande utbildningen och vid körundervisningen betraktas läraren som förare.

Om förarexamen för kategori B har avlagts före ikraftträdandet av denna lag utan att utbildningsintyg över övningsdelen och fördjupningsdelen har lämnats in till körkortsmyndigheten, ska körrättsinnehavaren senast två år från erhållandet av körrätten lämna Trafiksäkerhetsverket ett intyg över den utbildning som avses i 35 § 2 mom. eller i stället för det ett intyg över undervisning inom fördjupningsdelen enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Om intyget inte lämnas in inom föreskriven tid kan en examen som gäller körrätt för bil inte avläggas och om personen påträffas körande bil i trafiken, uppfylls villkoren enligt 64 § 2 mom. 2 punkten för meddelande av körförbud tills vidare, sådan den gällde vid ikraftträdandet. Intyget krävs för att delta i förarexamen som avses ovan samt förutsättningen för att återlämna körkortet till den som meddelats körförbud tills vidare är att det intyg som avses i detta moment visas upp för polisen.

Om en person före ikraftträdandet av denna lag har meddelats körförbud tills vidare för brott mot det villkor som föreskrivs i den bestämmelse i 16 § 1 mom. 4 punkten som gällde vid ikraftträdandet, är en förutsättning för att körkortet ska återlämnas att personen för polisen uppvisar ett intyg över utbildning som avses i 35 § 2 punkten eller över undervisning inom fördjupningsdelen enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om körrätten för den som meddelats körförbud tills vidare har förfallit av en orsak som avses i 4 eller 5 mom., eftersom det föreskrivna intyget för att körkortet ska kunna återlämnas inte har visats upp inom fem år från det att körförbudet meddelades, är en förutsättning för att körrätten ska börja gälla att ny förarexamen avläggs och att ett intyg över utbildning som avses i 35 § 2 mom.

Betänkande KoUB 7/2018 rd

visas upp. Intyget över utbildningen ska lämnas in till Trafiksäkerhetsverket för att körkortstillstånd som är en förutsättning för att delta i förarexamen ska beviljas.

Bestämmelsen i 37 § tillämpas på de i den paragrafen avsedda nya förare vilkas kör rätt har börjat efter ikraftträdandet av denna lag.

När körkortstillstånd, körkort och duplett av körkort beviljas samt körkort förnyas efter ikraftträdandet av denna lag ersätts en körkortsanteckning om kategori LT med en anteckning om kategori AM enligt 4 § 1 mom. 1 punkten underpunkt b i enlighet med bestämmelserna om anteckningar om körkortskategori.

Om specialyrkesexamen för trafiklärare har avlagts med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) i enlighet med de grunder för specialyrkesexamen för trafiklärare som meddelades 2010, medför det trafiklärartillstånd som erhållits med stöd av nämnda examen fortfarande trots 84 § 2 mom. 2 punkten rätt att ge förarutbildning för moped i kategori AM. Bestämmelser om giltigheten för andra trafiklärartillstånd finns i 103 § i körkortslagen.

En i denna lag avsedd ansökan som har gjorts före ikraftträdandet av denna lag behandlas i enlighet med de bestämmelser som gällde när ansökan lämnades in.

Utskottets förslag till uttalanden

1. *Riksdagen förutsätter att statsrådet följer upp hur körkortsreformerna utfaller, framför allt i fråga om trafiksäkerhet och lika konkurrensvillkor, och i förekommande fall vidtar åtgärder mot snedvridningar i konkurrensen.*
2. *Riksdagen förutsätter att statsrådet låter göra och till kommunikationsutskottet lämnar en uppföljande undersökning om hur de ändringar som nu föreslås har genomförts och vilka konsekvenserna blivit, i synnerhet med avseende på hur trafiksäkerheten, logistiken och yrkesförarna påverkas av de framtida förfaringssätten inom transportområdet.*

Betänkande KoUB 7/2018 rd

Helsingfors 12.4.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ari Jalonon blå
vice ordförande Mirja Vehkaperä cent
medlem Mikko Alatalo cent
medlem Jukka Kopra saml
medlem Suna Kymäläinen sd
medlem Mats Löfström sv
medlem Eeva-Maria Maijala cent
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Katja Taimela sd
medlem Ari Torniainen cent
medlem Sofia Vikman saml
ersättare Kauko Juhantalo cent.

Sekreterare var

utskottsråd Mika Boedeker.